

ЦАКЛА:

За Црну Гору на годину 8 круна, на по године 4 круне.
За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 12 круна по године 6 круна.
За све остале земље годишње 20 франка у азату, на по године 10 франка у азату.
Преплата се прима само у годишњим и полугод. роковима.
Поједини број 20 пара.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Власник: Државна Штампарија

Издаје суботом

Одговорни уредник: Филип Јарговић.

СЛУЖБЕНИ ДИО

РАСПИС

Свима царинарницама и племенским капетанима

Према извјештају Књ. Црн. Агентуре у Котору.

„На сву робу која се транзитно експортира из Црне Горе за иностранство а преко Аустрије не плаћа се никаква царина.“

На следеће ствари повишена је царина: На купус главати на 100 кила плаћа се К. 200; прије било је просто.

Трава бухарица суха на 100 кила плаћа се К. 1200; прије било је просто.

Руј на 100 кила плаћа се К. 1200; прије било је просто.

Живо: Во, на сваку главу К. 60. прије на 100 кила К. 940.

Кокоши и пилад на 100 кила К. 800 прије К. 400.

Дивљач мртва на 100 кила К. 2000 прије К. 1500.

Дивљач жива просто просто.

Риба свежа на 100 кила К. 2000; прије просто.

Риба суха на 100 кила К. 3000; прије К. 720.

Јаја на сто кила К. 800; прије просто.

Свињад испод 10 кила као прије К. 150 Свињад преко 10 кила а до 120 сада К. 1200; прије К. 1100.

Свињад преко 120 кила сада К. 2200.

На остало живо: краве, телад, јунак, баке, браве, јагњад и козе царина остаје непроменљива; исто тако на вуну и све врсте коже у опће не плаћа се никаква царина.

На бухарицу суху и руј, ако су унесени у Аустро-Угарску сухим путем, плаћа се горе означена царина; дочим, ако се унесе преко мора (код нас преко Бара) не плаћа се никаква царина.

На сухо месо и сир остала је иста царина.

Наређујем Управама Царинарница и племенским капетанима да овај распис нашим извозницима ставе до знања.

К. Броју 1457.

Цетиње, 15/XII. 1908. Министар

Финансија и Грађевина

Д. Вукотић

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

Дворске и дипломатске вијести

— Њ. Кр. В. Књаз Господар, Њихова Краљевска Височанства Књаз Нашљедник и Књагиња Нашљедниковица и Њихова Височанства Књаз Петар и Књагињица Вјера отпутовали су ономадне на Ријеку.

Њихова Краљевска Височанства Господар и Књаз Нашљедник и Њ. В. Књаз Петар били су јуче код Њенога Височанства Књагиње Наталије на Крушевцу, а пред вече вратили су се опет на Ријеку.

— На глас о великој несрећи, која је задесила Италију ушљед земљотреса на Сицилији и у Капбрији, Њ. Кр. В. Књаз Господар телеграфски је изјавио саучешће Њ. В. Краљу Виктору Емануелу.

Иза тога Њ. Кр. В. Господар благоизволио је посјетити и овд. кр. италијанског посланика г. барона Сквити-а од Палермити и Гварна, те је и њему изјавио Своје дубоко саучешће.

— Председник Министарског Савјета г. Др. Л. Томановић био је такође истим поводом код г. посланика барона Сквити-а и изјавио му саучешће Књажевске Владе. Осим тога упутио је г. председник Министарског Савјета у истом сми-

слу и депешу кр. италијанском министру председнику г. Ђолити-у, који је на исту у име Краљевске Владе најтоплије захвалио.

ЗАПИСНИК III РЕДОВНЕ СЈЕДНИЦЕ ЦРНОГОРСКЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ држане 4. децембра 1908. г.

Председавао председник
М. Букановић
Секретар
С. Драговић

Почетак у 3 сата послје подне.
За министарским столом сви чланови књ. владе.

Председник Букановић је отворио III редовну сједницу.

Секретар Пејровић је прочитао записник прошлог састанка, који је примљен с примједбама: Ђ. Милановића, да су му говори кратко саопштени, и Ж. Драговића, да је записник преопширан, што је и Ј. Спасојевић имао примјетити.

Затим је прочитао у изводу молбе и жалбе упућене из народа на Скупштину, а на име: двије учитеља Николе Радовановића из Павковића, Перише Машковића из Колашина, Петра Р. Марковића с Цетиња, официра Јована Мићуновића с друштвом из Рудина, Павла Марковића с друштвом из Цуца и Марка Баковића из Ускока. Прочитане молбе и жалбе упућене су на проучавање одбору за исте.

Даље је прочитао указ Њ. Кр. В. Књаза Господара, којим се подноси Народној Скупштини на претрес ријешење приједлога закона о устројству војске, чије читање су посланици стојећи саслушали и пропратили са: живо Господар!

Секретар С. Драговић је прочитао нацрт поздрава за Српску Народну Скупштину у Биограду, што је Скупштина по нацрту усвојила.

Затим је прочитао нацрт поздрава за турски парламенат у Цариграду.

М. Мијушковић налази, да је овај нацрт сувише империјалистичан, те предлаже неке измјене у истом.

Ж. Драговић се не слаже с Мијушковићем односно тога, да је нацрт сувише империјалистичан, те да не треба измјена.

М. Мијушковић се објашњава са Ж. Драговићем, послје чега је Скупштина оставила предсједништву, да оно што се тиче предложених измјена поступи по својој увијавности.

Секретар Драговић је прочитао одговор италијанског парламента на поздрав Црногорске Народне Скупштине.

Послије се пријело на дневни ред — на избор чланова за финансијски одбор, као и чланова одбора за проучавање приједлога закона о чиновницима грађанског реда. Тога ради су посланици упућени у одсјеке, на су изабрани за чланове финансијског одбора: Ж. Драговић, Ј. Милић, кидија Карађузовић, С. Вулетич, Р. Поповић, Ђ. Дреџун, Б. Вујшевић, С. Кривокапић и Г. Протић, а као чланови одбора за проучавање приједлога закона о чиновницима грађанског реда изабрани су: Р. Бошковић, Р. Ракчевић, М. Татар, Шћено Мартиновић, Д-р М. Радловић и В. Кривокапић.

Сједница је закључена у 4½ сата послје подне, а идући ће се с дневним редом накнадно заказати објавом на скупштинској згради.

Секретар Председник
С. Драговић М. Букановић

ЗАПИСНИК IV РЕДОВНЕ СЈЕДНИЦЕ ЦРНОГОРСКЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ држане 18. децембра 1908. год.

Председавао председник
М. Букановић
Секретар
Д. Петровић

Почетак у 8 сати прије подне.
Присутни г.г. министри: др. Томановић, Војводић, Вукотић и Пламенац, као и владин повјереник Јовановић.

Председник Букановић је отворио IV редовну сједницу.

Секретар Пејровић је прочитао записник прошле сједнице, који је без примједба усвојен.

Секретар Драговић је прочитао у изводу молбе и жалбе упућене на Скупштину из народа, а на име: капетана Јанка Јовановића с друштвом из Ђелица, официра Гавра Чукића с друштвом с Трешњева, судије Милоша Р. Марковића с Цетиња, официра Ђорђија Рубежанина с друштвом из Ускока, Сава И. Андрића с Његуша, професора Шпира Томановића с Цетиња, професора Јова Љепаве с Цетиња, Ђане П. Ђоковић из Никшића, Сава Радонића из Бара, Ђура Ф. Вучуновића из Никшића, Јагоша Н. Шћепановића из Горње Бијеле, официра Нике С. Калугеровића с друштвом из Беклића, кмета Милоша Живалевевића с друштвом с Бокова, Миланка Јелића с друштвом из Ускока, Томаша М. Вукчевића из Микулића, Марка Н. Рашчанина из Липова, Стева М. Минића из Колашина, Гаја Бошковића из Пјешиваца, Милосава Миличића из Пиве, Сава М. Стојановића из Мартинића, Благоја И. Кривокапића из Цуца, Андрије Ј. Миљеновића из Цуца, Јевта Кр. Пејовића из Бањана, Стане Ј. Матановић из Беклића, Андрије Ј. Мрчарице из Подгорице, Милене Л. Кољетове из Подгорице, Гавра М. Чукића с Трешњева, Јована Грчића из Никшића, официра Милоја Б. Беговића из Подгорице, Милете Р. Булатовића из Речина, потпуковника Савића Р. Минића с друштвом с Подбинућа, Јока М. Милетића с Папратнице, Тодора Тодоровића из Зете, Мрдење Н. Булатовића из Роваца, Зарије Ђ. Маријановића с друштвом с Андријевице, Милуне Милетић из Жуле, Петка Мићановића из Пиве, Радована Ј. Зековића из Ускока и Тома Л. Радетића из Момчића, а брзојавну жалбу Миливоја Зарубице из Шавиника прочитао је у цјелини. Прочитане молбе и жалбе упућене су на проучавање одбору за исте.

Затим је прочитао интерпелацију С. Вулетича с друштвом на г. министра председника и заступника министра спољних послова односно изјашњења о политичком стању поводом анексије Босне и Херцеговине, а нарочито о постигнутом резултату мисијама нарочитих владиних изасланика на страну. Прочитана интерпелација упућена је на одговор г. министру председнику и заступнику министра спољних послова.

Секретар Пејровић је прочитао пет указа Књаза Господара о ковању новца и о накнадним и ванредним кредитима, као и указе о подношењу на претрес и ријешење законских пројеката о уређењу државне управе, о трговачким уговорима с Грчком и Холандијом, о измјени тач. 1. и 2. § 364. кривичног законика, о измјени чл. 54. устава и о постављању владиног повјереника Милоја Јовановића, контрактуралног чиновника, за послове по струци Министарства Финансија. Читање ових указа посланици су стојећи саслушали и пропратили их са: живо Господар!

С. Вулетич пита од кад датирају прочитани укази о накнадним и ванредним кредитима и по добивеном одговору вели, да их није требало читати кад су већ одавно извршени. Довикује: Нама требају рачуни!

М. Мијушковић пита за датум указа о ковању новца.

Секретар С. Драговић је прочитао приједлог посланика Милановића о подношењу пројекта закона о државном школовању, који је приједлог упућен одсједима за проучавање у надлежном одбору.

Затим је прочитао молбе посланика за осуства: кидије Карађузовића, М. Бојовића, М. Лукачевића и А. Андрића, од којих први и други моле по за 3 дана, трећи за 6, а четврти за 8 дана, што им је одобрено.

Даље је прочитао отпоздраве руске Государствене Думе и Српске Народне Скупштине, као и једну резолуцију централног одбора Срба у Америци из Њу-Јорка.

И најпослије прочитао је једно писмо г. министра председника упућено на председника Скупштине, да ова одмах иза ријешења државног буџета узме у претрес и ријешење приједлог закона о устројству војске.

Ј. Спасојевић пита предсједништво, зашто није изнешен на дневни ред приједлог закона о чиновницима грађанског реда кад је извјештај одбора за његово

проучавање био готов 14. о. мј., а Скупштина није радила до данас.

Председник Букановић одговара Спасојевићу и вели, да се према уставу на првом мјесту има ријешити државни буџет, па да се мислило е ће у толико бити готов извјештај финансијског одбора, те да је то једини узрок.

Ј. Спасојевић није задовољан одговором предсједничким, указујући на чл. 76. послоника.

С. Вулетич види, да се некако бјежи од ријешења закона о чиновницима грађанског реда. Назире из прочитаног писма министрова, да се неће ни ове године ријешити, те да ће се и даље фаворизирати неспособни.

Министар просвјете и црквених послова Ј. Пламенац одговара на примједбу Вулетичево, којему је као и другима познато, зашто се хита се ријешењем приједлога закона о устројству војске.

Пребацује Вулетичу, да он говори некако уопште а не хоће да упре прстом на личност.

С. Вулетич се објашњава са г. министром Пламенцем.

М. Дожић вели, да је још прва уставна влада увијела потребу ријешења закона о чиновницима грађанског реда, те га је иста пројектовала и Скупштини подијела, али га ова није ријешила ма да је у одбору проучен био. Па и данашња га је влада ево поново пројектовала, подијела га Скупштини и одбор је са извјештајем био готов у недељу, па се већ у понедељник могао изнијети на дневни ред, али ето није а Скупштина није радила. Жали 3 дана одангубљена нерадом и неће да се упушта у нека нагађања као да овај приједлог и неће доћи на дневни ред за ову сесију, што би штетно било, јер прве се године око њега узалудно утрошило око 1000 кр., ове ће године толико, до године можда опет и т. д.

Пријешло се на дневни ред — на претрес у начелу приједлога државног буџета за 1909. годину.

Извјештај Ж. Драговић је прочитао у цјелини извјештај о приједлогу буџета државних прихода и расхода за 1909. г. и по прочитању додао, да су специјалне измјене учињене у сагласју са г. г. министрима.

Владин повјереник Милоје Ж. Јовановић у свом подужем говору попрча уопште владин приједлог буџета државних прихода и расхода за 1909. г. како би посланицима ствари биле јасније. Вели, да финансирање и код државе и код приватних мора бити у добром и исправном стању ако се жели остварење општег напретка, и да државе са несрећеним финансијама долазе често пута у тежак положај, и губе много од свога улога што поткрепљује примјерима из финансијске историје неких држава у 20-том вијеку. Наши државници имају дужност, да Црну Гору финансијски уреде, јер једино државе с добрим финансијама могу водити и добру привредну и социјалну политику. Даље указује на тјесну везу, која постоји између унутарње политике и финансија доказујући, у колико једна на другу узајамно утичу. Истиче главне задаће добре финансијске политике од којих је прва да нађе изворе за подмирење државних потреба. Осврће се на стару државу и вели: док су се дужности старе државе испорпљивале једино у старању за јавну безбједност и сигурност с поља и изнутра, докле се данашња држава стара о постигнућу најразноврснијих задаћа, за које се траже добре финансије. Напомиње да су главни извори државних прихода у народној привреди и да је данас и у томе погледу са свим другачије, но што је то раније било. Данас држава оставља појединцима, многе установе, које је раније сама експлоатисала као изворе за своје приходе. Чак и железнице задржавају неке државе у својим рукама мање из финансијских разлога него ли из војничке, социјалне и привредне политике. Финансијска политика има да нађе и отвори најбоље изворе, из којих се приходи могу добити из привреде појединаца.

Стојати на противном гледишту било би скроз погрешно. Без увођења јаке и ефективне контроле не може бити ријечи о добром финансирању. Држава треба

да приходима покрије расходе чувајући се дефицита као врло опасног непријатеља за напредак финансија. Буџет мора бити искрен и стваран. Влада не смије предвиђати веће приходе но се могу сигурно очекивати, а тако исто ни предлагати мање расходе од оних који су потребни. И суфицит има својих рђавих страна, и ако није опасан као дефицит, и наводи разлоге за то. Не налази за потребно да наводи примјере колико су дефицити нанијели штете појединим државама, нарочито, кад су били хронични.

Прелази на финансирање код нас, које-му је основ ударен увођењем уставности. Вели, да су стари закони из предуставног доба себе преживјели, и нови се морају стварати. Једини је закон о буџету савремен, па и он има својих недостатака, који се морају поправити.

За добро финансирање потребни су сем закона о буџету и добри специјални закони по струци финансијској. Баца поглед на неке постојеће законе, који изискују реформу. За дацију вели, да је *скроз нејравична*, јер оптерећује све земље подједнако без обзира на квалитет и могући принос. То је вапијућа неправда и гријех према сиротињи. И дације на вино и ракију треба реформисати на другој бољој основи. Такође и у пореском систему види неправду и привилегије, које устав изрично забрањује, што објашњава примјерима. Исто тако се и порез на трговину и занате наплаћује на једној нерационалној основи. Цио порески систем у опште треба замијенити једним бољим и правилнијим. Налази, да неки закони потребују корјените измјене а неки и потпуну зајмену другима, јер Црна Гора није данас оно што је негда била; она као год и друге државе мора имати све институције. Финансијски закон *сталног рашћења државних трошека* и за њу важи као и за остале државе. И сами посланици су пошлџи још даље од владе — узимајући и противно закону о буџету иницијативу за повећање издатака на извјесне сврхе. Указује на жељезнице, барско пристаниште, грађење и отварање нових путева и т. д., за шта су се средства црпила из народа и његове привреде.

Вели, да је влада склапајући буџет расхода строго стојала на гледишту разложне штедње. Констатује, да је то и финансијски одбор признао. Министар финансија се старао, да приходи не буду фиктивни. Одступљено је од начела просјечности а приступљено начелу мелиорације код прихода од царина и пореза. Изражава уверење да се г. 1909. неће дефицитом завршити. Што се тиче стања државних финансија вели, да су добре, и да ће се г. 1908. завршити са суфицитом. И ако су прилике економске тешке опет је државна каса исплатила преко 50.000 летећих дугова као и преко 240.000 кр. анунитета за консолидоване државне зајмове у иностранству. Констатује да ће на наш финансијски углед на страни бити од доброг утицаја и то, што је влада у овим приликама на 20 дана прије рока платила на име анунитета на страни око 100.000 круна. Наглашава, да влада неће на томе остати, већ ће и даље наставити рад на корист земље и народа, и на унапређењу државних финансија а да би се то постигло мора се приступити реформама закона у области финансијској, као: закона о порезу и дацијама, о царинама, о државним монополима, о народном новцу и валути и т. д. Да би се ови закони могли примјењивати, потребан је добар чиновнички кадар, и влада је ријешила, да оснује школу за чиновнике финансијске и административне струке, за шта је већ предложила извјесан кредит у буџету.

Напомиње, да је ова школа имала отпочети на 1. новем. о. г., али услед прилика није могла, те изражава наду, да ће почети на 1. марта 1909. г.

Завршујући тражи, да се буџет усвоји у цјелости по приједлогу владиног.

Предсједник Ђукановић даје 15 минута одмора, а послѣје одмора наставља прекинуту сједницу.

Прије пријелаза на дневни ред секретар Петровић је прочитао указ Књаза Господара, којим је именован за владиног поверљивца за послове Министарства Унутрашњих Дјела начелник Филип Јерговић, читање којег је указа стојећи саслушано и попраћено са Живно!

Пой Крсто Пойовић напомиње, да се о буџету може двојако говорити: стручно и лаички, што се тиче стручне финансијске стране, али опет са јасним и главним појмовима о државном издавању. За себе вели, да долази у ову другу категорију. Мислио је говорити само приликом посебног претреса буџета али прочитао одборски извјештај оступио је од те мисли и хоће да говори о буџету у начелу.

Говори о саставу буџета. Налази, да је приједлог буџета крњ, јер нема у њему буџета Монопола Дувана а скоро ни Министарства Војног, а већ члан 160. Устава и 13. закона о буџету које и чита — императивно наређују, да се то морало учинити. Ми народни посланици

вели, ако хоћемо да будемо сарадници у решавању државне судбине треба да га гдје је крњ — поупнимо.

Прелази на употребу буџета. Говори о накнадним и ванредним кредитима за које вели да их није Влада по члану 49. и 55. закона о буџету поднијела Народном Скупштини, јер их није Државна Контрола прегледала и овјерила и ове чланке чита. Вели, кад је ово што знамо, овако незаконито, а како мора бити оно што не знамо а које се трошило и трошено је, што би требало да покажу завршне рачуни из прошле године. Налази да је Књ. Влада морала, поднијети завршне рачуне по члану 159. Устава, који чита, иначе било би илузорно скупштинско право буџетирања. Позива се на чл. 61. 62., 63. и 64. закона о буџету и констатује, да ни по њима није поступљено.

Није зато, да се приједлог буџета при-ма у начелу све дотле, док се не попуни у опште у чему је крњ и дотле док се не би дала гаранција, да ће се испуњавати оно и онако, које и како Скупштина ријешџи. Вели, да ће то мишљење стално заступати, јер само тако ће се моћи одужити заклетви на устав на коју упозорава г. г. посланике за добро земље и Господара.

Извјестилац Драговић говори ради објашњења са Поповићем и вели, да је он рекао исто што и финансијски одбор у свом извјештају, у којему је изнесено мишљење већине одборске а за мањину речено, да своје приликом претреса изнесе. Мисли, да влада није морала подносити и завршне рачуне, а за то своје мишљење налази ослободу у чл. 61. закона о буџету, према којему пропису није састављен буџет за 1907. г., те сљедствено томе влада их није морала подносити.

Пой Кр. Пойовић улази у објашњење с извјеститељем Драговићем и вели, да је указом буџет од 1906. продужен за 1907. год., те по томе као и по чл. 18. и 19. закона о буџету из 1901 г. морала је влада поднијети завршене рачуне, те и браћење владе од стране Драговића налази, да је залудно.

Сједница је закључена 11½ сати прије подне, а друга је заказана за 2 сата послѣје подне с продужењем дневног реда.

Секретар	Предсједник
Д. Петровић	М. Ђукановић

ОКРУЖНИЦА

Њ. Преузвишености г. Извољског
Представницима Русије у Берлину, Бечу, Паризу, Лондону, Риму и Цариграду.

Петроград, 6 децембра 1908.

24. септембра (7 октобра) т. г. саопштио је граф Берхтолд Царској Влади једну депешу окружницу, којом јавља барон Ерентал представницима Аустро-Угарске двије одлуке Цесарско-краљевске владе: ова се одриче, да ће се позивати у будуће на права која имаде на Новопазарски Санџак; и повраћа себи, што се Босне и Херцеговине тиче, потпуну слободу дјеловања. Под истим датумом, низом указа обнародованих у Будим-Пешти, проширују се суверена права Њ. В. Цара Франца Јосифа на обије покрајине; два дана прије тога, Књаз бугарски Фердинанд узима краљевски назив и проглашује Бугарску независном.

У првом и у другом случају Европа се нашла пред једним једностраним чином, којим се уносе нове стварне измјене у постојеће стање утврђено Берлинским Уговором.

Међутим, европске силе скупљене 1871. на конференцији у Лондону, свечано признаше оно основно начело међународног права, по којему ниједна сила не може себе развијешити обавеза примљених уговором, нити му измијенити одредбе, осим када се уговарајуће стране сложе пријатељским путем.

Држећи се од тада стално тога начела, ми смо се држали њега и у погледу Берлинског Уговора, и нијесмо тражили да повриједимо његове одредбе, ма да тај уговор садржи особито тешке клаузуле, колико за Русију, толико и за балканске државе, према којима смо ми од вајкада показивали традиционалну наклоност.

Очевидно је, да свако одступање од поменутог принципа може потрести основе данашње политичке равнотеже, и сљедствено томе довести у опасност општи мир; а доиста

је, поступак Аустро-Угарске и Бугарске повукао за собом крајњу запетост на Балкану, и изазвао у Европи узбуну која још траје.

Турска као држава која је непосредно повријеђена тим чином, протествовала је формално код сила потписница Берлинског Уговора против овакве двоструке повреде његове. Ово је протествовање у толико достојније изазвало пажњу Сила, што Турска потпуно заузета пословима око утврђења унутрашњих реформа, потребоваше особитих обзира и моралне потпоре; због тога је Русија и наредила своје посланику у Цариграду, да високој Порти изјави мишљење Царске владе, на име: да се Берлински Уговор не може мијењати без споразума Сила потписница овога уговора. Исту изјаву учињеште представници вишег броја других Сила. Истовремено идеја сугерирана од стране Турске, да се сазове Европска конференција, даде повода повјерљивој измјени мисли између кабинета.

Ови морадоше признати, пошто су најновији догађаји осјетно измијенили стање ствари на Балкану, да би се конференција према тсм имала занимати и са другим питањима које се намећу пажњи других Сила, нарочито ревизијом већег броја застарјелих одреба Берлинског Уговора, као и о задовољењима која би се имала дати извјесним законитим интересима Турске и балканских држава.

Вашој је Екселенцији познат пројекат програма конференције, предложен као основ споразума између Сила. Ево више од два мјесеца од како се о овом пројекту воде трудни приватни преговори између разних кабинета, али до сад се по овом предмету није никако могао постигнути коначни споразум. Главна тешкоћа била је до сада у различном гледишту између Аустро-Угарске и Царско-руске владе, односно надлежности рада конференције.

Бечка влада, ма да пристаје да питање Босне и Херцеговине као и питање Новопазарског Санџака, нађу мјесто у програму конференције, изјавила је, да ова два питања не би смјела бити предметом дискусије; а пошто је она ушла у преговоре са високом Портом у намјери да се један непосредан споразум између Аустро-Угарске и Турске, кабинет бечки захтијевао је, да се конференција ограничи на просто констатовање овог споразума, и да пријеђе на укидање 25. чл. Берлинског Уговора.

Петроградски кабинет, са своје стране, мишљења је, да не може усвојити овакво гледиште.

И доиста је изгледало као несумњиво, пошто је Аустро-Угарска од Европе примила мандат за окупацију Босне и Херцеговине и да држи посаду у Новопазарском Санџаку не на основу посебне нагодбе са Турском већ услед Берлинског Уговора, да се не може учинити ни једна измјена ових права без споразума са свима силама потписницама реченог Уговора.

Садашњи случај у осталом потпуно је аналоган ономе, који је Европи дао повода да формулише међународни принцип, који је послужио као основ нашем расправљању.

И доиста када 1871, услед једностраног чина којим се Русија бијаше изјавила разрешеном извјесних клаузула Париског Уговора, искрсну питање о конференцији, Силе присташе да на истој сједљују, али под тим изричним условом, да се при њеном окупу резултати њени не смију унапријед одређивати. То је у осталом констатовао на 1-вој сједници конференције њен предсједник Лорд Гранвил, који изјави да питања

која су поднијета, морају бити испитана и расправљана без предубјеђења и са потпуном слободом.

Што се тиче пројектованог директног споразумијевања између бечког кабинета и високе Порте, Царска је влада била мишљења, да ће она на сваки начин допринијети, да питање изведе на добар пут, али да оно ипак не би смјело прејудуцирати коначној санкцији, нити спријечити слободну дискусију између Сила.

Напокон, кабинет петроградски сматрао је да се конференција никакo не би смјела ограничити на просто укидање чл. 25. Берлинског Уговора. Погледом на ово морамо се још једном позвати на прецеденс конференције лондонске, јер ова конференција имала је за резултат не само укидање чланова 11., 13. и 14. Париског Уговора него и закључење једног нарочитог уговора, у којему се биљеже измјене поменутога трактата.

Били смо дакле мишљења, да би будућа конференција, у случају ако би се силе сагласиле у питању Босне и Херцеговине, имала не само укинути члан 25. Берлинског Уговора, него га још замијенити једном одредбом која би тачно утврдила нов положај ових провинција.

Ваша Екселенција ће без сумње знати оцијенити важност расправе која је наступила између нас и бечког кабинета; срећом данас изгледа да се ова расправа може ријешити на начин погодан за обије стране.

У једном саопштењу које примисмо од бечког кабинета, овај не инсистира више на свом захтјеву, да питање Босне и Херцеговине уклони од сваке дискусије Сила, те предлаже један нов начин поступка, на име: да се кабинети не ограниче на то, што би се прије конференције споразумјели о набрајању тачака програма, већ би имали почети претходном измјеном мисли по суштини питања, на која се односе разне тачке; ова измјена мисли довела би до извјесних формула, које би тачно ограничиле поље дискусије на конференцији.

Овакав начин поступка, који се састоји у томе, да се дискусија прије конференције замијени претходним преговарањима између кабинета, није без знатних незгода, нарочито ушљед своје спорости и заплетености; али ипак с друге стране, не може му се одрицати, да је он у стању, да отклони опасности сувише заоштрених несугласица на самој конференцији.

Још нам се чини, да тај начин поступка штити у довољној мјери основни принцип, који смо од самог почетка заступали, а по којему сва питања, која спадају у оквир програма, камо спада и тачка 2. — Босна и Херцеговина — носе на себи европски карактер, те не могу бити коначно ријешене другаче, осим у заједничком споразуму између сила потписница Берлинског Уговора, и према томе морају постати предметом слободне дискусије између кабинета.

Под овим условима, Царска влада са своје стране, желећи дати израза свом духу помирљивости, готова је, да се не успротиви горе означеном начину поступка. Она је предложила бечкој влади да свој приједлог поднесе и другим силама, те ако се ове покажу склоне на њ пристати, Царска влада неће пропустити да у току наступајућих преговарања изложи своје гледиште на тачке програма конференције, које су у стању да нарочито Русију заинтересују.

Балканско питање у Думи

Приликом дебате о буџету министарства спољних послова у Думи министар Извољски држао је у прошли петак дуг говор, у коме је

изложио у руску спољну политику. Министар је рекао, да је Русија у свима међународним политичким питањима, која су се у пошљедње вријеме појавила, старала се једино да та питања ријешити мирним и законским начином, а уједно чувајући и народно руско достојанство. Стављајући на прво мјесто у своме говору питања, која се тичу Истока, министар је рекао, да се Русија не може одрећи старих и историјских традиција остајући, као што су то и пошљедњи догађаји показали, на неопходно потребној висини за одржање европске равнотеже. Снажна Русија најбоља је гаранција за одржање и мирно развиће независности славенских народа и политичких организама балканских држава. Улога Русије у будућим преговорима потпуно је чиста и јасна. Она неће тежити никаквој својој личној користи, но дјествоваће у двама правцима. Прво, употребиће све своје силе, да одржи мир, који је потребан и њој и цијелој Европи; друго, употребиће сва дипломатска средства на корист балканских држава, који су везани за Русију вјековима и традиционалним везама. Русија је према свакој од тих држава испуњена осјећајима подједнако топлим и браниће њихове интересе подједнаким настојавањем. Нарочито односно држава Бугарске, Србије и Црне Горе, Русија је увјерена, да ове три словенске државе треба да у сопственом интересу да појме нужност сложне политике. Русија тежи, да учврсти што јачу везу између тих држава и да их доведе у ближу везу са Турском, како би све заједно браниле њихову политичку и економну независност. (Браво! Одобравање). Будуће држање Русије према овим државама, зависиће од њиховог будућег држања, т. ј. у којој мјери буду ове државе остале вјерне идеји солидарности балканских држава. (Браво!). Министар је дубоко убјеђен, да ће у Београду и на Цетињу разумјети, да и ако Срби и Црногорци с једне стране могу рачунати на топле симпатије и активну помоћ дипломатије руске, они треба с друге стране да шљедују саветима руске владе, па да буду мирни и хладнокрвни, јер и друштво руско, које манифестује топле симпатије за Србе и Црногорце, дијели мишљење руске владе и позива их, да буду мирни. Најбољи израз расположења руског друштва према Србији налази се у телеграму предсједника руске Думе предсједнику српске Скупштине, у коме се вели, да само мирно рјешење кризе може у будућности осигурати сталност Словенства. Односно питања, која су се појавила ушљед анексије Босне и Херцеговине, руска влада налази, да Аустро-Угарска, као и свака друга потписница Берлинског уговора, није ни у колико имала права без пристанка других сила потписница, мијењати утврђено стање ствари тим уговором на Балканском полуострву. Неопходно је дакле нужна конференција — о којој прва идеја потекла је од Турске — која је неопходно потребна за све који сматрају, да је право прече од дјела, да одржи начело, да нико не може мијењати уговоре друкчије, но по пристанку свих сила потписница.

Послије дугог периода рада и засебних преговарања са разним европским кабинетима односно програма и надлежности рада конференције, Русија сада улази у други период не мање тежак, али надајмо се, мање дуг, у коме ће се продужити рад између сила ради рјешења законског и мирног питања покренутих пошљедњим догађајима. Министар констатује са задовољством, да Русија на овоме путу није усамљена и да од почетка

кризе она ради у потпуној сагласности са Француском, Енглеском и Италијом.

Послије Извољског говорили су представници: странке октобриста Гучков; умјерене деснице гроф Бобрински; кадета Миљуков, крајње деснице, националиста и социјал-демократа. Гучков је прочитао шљеду изјаву: „Пошто смо саслушали говор министра спољних послова, изјављујемо топле осјећаје нашим једнокрвним народима и државама словенским и тврдо вјерујемо, да ће влада настојати свим силама да очува њихове праведне интересе свима мирним средствима под условом, да се очува у потпуности руско народно достојанство“. Затим је Дума прешла на рјешавање других чланова буџета. Горња изјава Гучковљева примљена је од свију партија изузев радничке. Социјал-демократе нијесу били у сједници.

Поводом овога говора министра спољних послова говорили су још и ови у Думи посланици:

Представник партије социјал-демократске Покровски посумњао је у искреност руских владајућих кругова, који су узели у заштиту Бошњаке и Херцеговце и покушао је да докаже, како је неискрена руска политика на Истоку. Како се при том свом говору служио увредљивим ријечима, Дума га је казнила искључењем из три сједнице.

Затим је говорио гроф Бобрински у име умјерене деснице. Изјавио је топле симпатије за Бошњаке и за Херцеговце и рекао: „Ми треба да кажемо народу српском: Храбро бране мученике, сјети се да се највећа храброст и вриједност састоји у хладнокрвности и владањем самим собом! У тешким политичким приликама Русија не може ићи другим путем но оним, којим је води геније рускога народа, а тај је пут неоспоран пут Словенства и води не само миру између Словена, но и општем миру.

Послије Бобринскога говорио је у име деснице Пуришкијевић. Десница је ријешила, да не учествује у дебати о спољној политици, али је Пуришкијевић изјавио, да говори у своје лично име. Он налази, да у погледу анексије Русији не остаје ништа друго, него да само енергично протествује. Говорник указује Думи на сплетке кадета, које могу Русију довести до рата, а рат за Русију може бити фаталан, а користан једино за Енглеску.

Члан радничке партије Булас држи, да је немогуће ријешити ма какво међународно питање средством указа и држи, да је једино средство за рјешење питања о анексији плебисцит народа Босне и Херцеговине. Говорник изјављује жељу, да ће влада и Дума изјавити ма у којој форми своје осјећаје и за Бугарску.

Затим је мухамеданац Максудов одобрио у име своје странке говор министров, као и тежњу споразума с Турском. Гучков вели, да октобристи потпуно дијеле гледиште руске владе у погледу источне кризе. Топли осјећаји симпатије према нашој словенској браћи, наша традиционална улога старије браће у словенској фамилији и најзад обзир политичке мудрости налажу руској дипломатији свету дужност, па помогне и брани праведне и животне интересе словенских народа.

Миљуков, вођа кадета, зауставља се на детаљима говора министровог. Признаје, да је у питању анексије Русија везана тајним уговорима. Дијели гледиште министровог, да будућност Словенства зависи од солидарности држава словенских и од њиховог споразума с Турском. По мишљењу говорника, дипломатија руска требала би да стави

себи у задатак, да добије међународне гаранције за аутономију Босне и Херцеговине. Довршење уједињења балканских народа не би било рјешавајуће за Словене против њихових непријатеља.

КЊИЖЕВНОСТ, УМЈЕТНОСТ, ПРОСВЈЕТА

† **Ђорђе Стратимировић**. У Бечу је у 86. год. живота преминуо бивши генерал и српски вођа из мађарског устанка у 1848/9 години, Ђорђе Стратимировић. Покојник се родио у Новом Саду, и пошто је свршио војну инжењерску академију, ступио је у војску као официр, у којој ипак није дуго остао. Кад је 1848. године, наступила мађарска buna, стао је Стратимировић на чело српског покрета, а предводио је новосадску депутацију мађарском сабору, па кад се ова вратила с неповољним одговором, истакао се за вођу српске народне војске, која је под њиме побједоносно војевала у Доњој Гачкој и Банату. Послије пораза мађарског на Вилагошу повукао се Стратимировић у приватан живот, но ускоро је поново ступио у војску и убрзо постао ђенералом. Аустријска влада повјеравала му је разне политичке мисије у Србији и Црној Гори, затим га је послала за генералног консула у Палермо у Сицилији, а год. 1863. пензионисан је. Иза тога се је Стратимировић посветио политици и публицистици. Много је радио у прашкој „Политици“ и разним бечким листовима. У два маха су га Срби бирали на мађарски сабор, гдје се је, нарочито 1868. год. у народносној дебати, одликовао својим говорима толико, да се каснији аустријски министар Малејски, пуних 15 година иза тога, пишући о „државном језику“, позивао и на те говоре Стратимировићеве. Потоње године свога живота провео је у Бечу, гдје је и умро.

Лака му земља.

† **Елодија Мијатовић**. У Лондону преминула је ових дана гђа Елодија Мијатовић, супруга уваженог српског књижевника и државника Чедо Мијатовића.

Покојница је за живота стекла признања на књижевном и на политичком пољу. Она је рођена у Енглеској, али је прву младост провела у Америци, гдје је због својег књижевног талента и напредних политичких идеја брзо ушла у друштво најбољих и најчувенијих тадашњих јавних радника у Сјеверној Америци, учествујући и сама врло видно у великом човекољубивом покрету за ослобођење робова, због кога је и постао чувени Грађански Рат, вођен између Сјеверне и Јужне Америке.

Год. 1863. она се вратила у Енглеску, а одатле је, ради литерарних студија, дошла у Лијон, гдје се упознала са Чедом Мијатовићем, и вјенчала се с њим 22. марта 1864. год.

Кад је дошла у Србију, она је убрзо научила наш књижевни језик и преводила је корисне списе за шире читалачке кругове, као што је онај: „Нешто о њези болесника“, „Три живота“ приче од Фулертона, „Борба живота“ од Дикенса и т. д.

Год. 1872. изашла је на енглеском језику њена „Историја модерне Србије“, год. 1874. штампала је на енглеском своју занимљиву збирку српских народних приповједака, под насловом „Servian folklore“, а 1881. г. појавила се на енглеском њена збирка српских народних pjesама о боју на Косову, под насловом „Kosovo“.

Покојница је била отмијена, учена, даровита и приједна жена, која је потпуно заслужила, да да јој у српском народу остане сјајан спомен.

Бог да јој душу прости!

Пророчанство за 1909. год. Чувена француска пророчица мадам де Теб објавила је ова своја прорицања за 1909. годину.

Рђава времена! Њих ће донијети идућа година, ако доиста буде тако мутна, као што прориче пророчица. То ће бити и црвена година; то може значити рат. Ни она сама не зна тачно, да ли ће рат букнути већ до године. Али ако плане, то ће бити у једној великој кризи, која ће трајати од августа 1909. до фебруара 1910. године.

Тако је по њој сигурно, да идемо на сусрет великим жалосним догађајима којима је поријекло на Истоку. Из њих ће настати велики европски рат, чији ће пошљедњи узроци бити у Африци (можда у Мароку). Од тога ће прво патити Француска. Али ће се она за тим опоравити и спрати лагу и имаће великих побједа, пошто ће јој неодољиву снагу дати њени становници поново испуњени идеализмом.

Кад олуја прохури, Аустро Угарска ће стајати на врху. А Њемачка ће бити дубоко уздрмана, а њеном царском дому предстоји борба. Тада ће уз то још до-

ћи и то, да ће Њемачка бити пригњечена између Словена и Романа, који су се приближили Аустро-Угарској.

Једна земља, која ће имати мира, јест Шпанија. Напротив, Енглеска и Италија осим немира добиће у својим краљевским домовима још и жалост.

Мадам де Теб гледа дакле на будућност исто онако црно, као што то обично чини. Али се мора признати, да су се испунила нека њена прорицања. Од свих њих је најзначајније прорицање смрти бившег предсједника француске републике Фора и о скандалима у Њемачкој 1907. г. Ово се прорицање обистинило на кнезу Ајленбургу.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Из Народне Скупштине. У четвртак, 18. ов. мј., наставила је Народна Скупштина свој редовни рад и на првом мјесту узела је у претрес предлог државног буџета за г. 1909. Прије прелаза на дневни ред прочитани су отпоздрави руске Думе и Српске Народне Скупштине, који су стигли нашој Народној Скупштини на упућене им поздраве. Ти отпоздрави гласе:

Предсједнику Народне Скупштине Цетиње.

Шаљући братски поздрав представницима сродног нам народа, Государствена Дума вјерује, да ће племенити народ Црногорски у осјећањима племенске везе и у успоменама на чврсту стару љубав поцрипити силу, да преживи потешкоће и да до бољих дана устраје у својој вјери у општеславенску ствар као и у својим срдчним осјећањима, која су наша жив одјек у срцима представника рускога народа.

Предсједник Государствене Думе
Н. Хомјаков

Отпоздрав Српске Народне Скупштине гласи:

Црногорској Народној Скупштини Цетиње.

Српска Народна Скупштина саслушала је са највећим одушевљењем братски поздрав Црногорске Народне Скупштине. Љубав и слога међу браћом највећа је наша снага у овим тешким данима по цио народ српски. Надајмо се, да ћемо нашом снагом и прегнућем заслужити признање и помоћ за наша света права и праведну нашу ствар. Желећи вам користан и плодан рад, шаљемо Црногорској Народној Скупштини и свој јуначкој Црној Гори братско поздравље.

Предсједник
Српске Народне Скупштине
Љубомир Јовановић

Читање ових отпоздрава саслушано је највећом пажњом и поздрављено од цијеле Скупштине бурним клицањем. Скупштина је затим приступила начелној дебати буџетског предлога, који још траје.

Одликовања. Његово Кр. Височанства Књаз Господар благоизволио је одликовати командира Томицу Кликовца III степеном Данилова ордена, а командира Стева Анђушића и офицере Силана Андрића и Јована Мијовића IV степеном истога ордена.

Земљотрес. У сриједу, 17. ов. мј., око 1. сат по поноћи осјетила су се на Цетињу два земљотреса, који су били доста слаби и прошли су без икакве штете.

Црвени крст. Чим је изашао позив Друштва Црногорског Црвеног Крста за сакупљање прилога, наша браћа, у Америци одавала су се као вазда својој патриотској дужности и упутила до сад нашем Црвеном Крсту ове прилоге:

1) Српски добровољци из Пуббла круна 100, и то:

Стево Косановић, предсједник Кр.	5—
Илија Ђорђевић, благајник	10—
Милан Радаковић, тајник	10—
Илија Радаковић	5—
Јанко Радмановић	5—
Томо Миловић	5—
Васо Радмановић	5—
Лазо Корица	2 50
Пава Вујиновић	7 50
Марта Скрбин, Хрватица	2 50
Петар Јеловац, слијепец	30—
Миле Влаисављевић	5—
Јово Богдановић	5—
Раде Мандић	2 50

2) У Барбертону, у провинцији Охајо, основали су сви онамошњи Срби „Друштво Српски Црвени Крст“ у намери, пошто не могу мишицом српском, а оно бар да новчано и по моћи америчкој приложи нешто год на олтар свете борбе за Српство. Као први седмодневни успјех њиховога рада послали су франака 420.25 нашом Црвеном Крсту, а исто толику суму упутили су и Српском Црвеном Крсту у Београд.

Прилози за дјечију болницу. За подизање дјечије болнице за успомену Књажевца *Стевана* и *Станислава* привремени одбор примио је даље ове прилоге:
Г-ђа Хестеа М. Паркер из Лондона — 4 — кр. 95-20
Г. Јеромонах Никифор Симоновић Острог — 20 —

Из ошштине Гребачке.

	Круна
Официр Пајо Богданов Поповић	2
Милош Лазарев Поповић	2
Крсто Зеков Марковић	2
Драго Лазарев Поповић	2
Јован Ђуров Живковић	2
Митар Машутов Пејовић	2
Ђуро Лукин Вујадиновић	2
Вуко Гргуров Поповић	2
Петар Богданов Марковић	2
Раде Мрђенов Вујадиновић	2
Горчин Стеванов Миленовић	2
Лукета Драгов Перишић	2
Бошко Раданов Поповић	1
Рецо Перков Перишић	1
Лазар Илин Марковић	1
Никола Зеков Марковић	1
Перо Илин Марковић	1
Петро Илин Марковић	1
Благоје Марков Марковић	1
Спасоје Гаврилов Живковић	1
Марко Ђуров Живковић	1
Саво Спасојев Живковић	1
Бошко Зринов Поповић	1
Трипо Лукин Живковић	1
Јован Николин Вујадиновић	1
Радован Живков Јовановић	1

ТЕЛЕГРАМИ

Ужасан земљотрес у јужној Италији

Рим, 16. дец. Јуче изјутра био је јаки земљотрес на Сицилији и у Калабрији, од којег су многе куће и цркве порушене, а безброј жртава се налази испод рушевина.

Рим, 16. децем. Земљотрес је у Месини (Сицилија) нанео тешке штете. Срушило се неколико стотина кућа, а много је људи убијено и озлијеђено. Један параброд отпловио је онамо у помоћ. Из Ређо ди Калабрија стижу веома озбиљни гласови. У Бањари су многобројне особе заглавиле. Између Ређа и Катанцара је свеза прекинута. У Палми бјеше земљотрес особито жесток и друготрајан, те је неколико стотина људи заглавило. И у многим другим мјестима Сицилије и Калабрије пустошио је земљотрес, те су људи при томе заглавили и рањени. Влада је предузела мјере, да невољницима притече у помоћ.

Катанија, 16. дец. Потоње вијести из Месине потврђују страшну катастрофу, до које је онамо дошло. Штета се још није могла оцијенити. Није могуће одредити ни тачан број људских жртава. Говори се о многим хиљадама погинулих и рањених. Овамо су добјежали многи унесрећени, међу њима и много рањеника. Сви причају, да је Месина и њена околина ужасно похарана и пуста. Катастрофа је била још грознија, кад је у Месини букнуо огроман пожар, који је настао од експлозије гаса. Море је преишавило већи дио улица, те их је засуло пијеском, ушљед чега је отежан рад за спасавање. Поред тога употријебили су и зликовци ову прилику за плачкање.

Палермо, 17. дец. Говори се, да је највећу штету нанијело море, које је ужасним шумом и ломљавом навалило на копно. Страшан талас бијаше покрио цијелу Месину, ушљед чега се је срушило много кућа, које су од земљотреса остале неоштећене или бар дијелом биле оштећене. Број жртава је огроман. У Месини и околини рачуна се да ће их бити око 75,000 мртвих, а у Калабрији 30,000.

Палермо, 17. дец. Ушљед земљотреса добио је месински мореуз други положај. Границе обале такође су промијене.

Катанцаро, 17. децем. И варош Ређо ди Калабрија са околином задесила је иста судбина која и Месину. Телефонска и телеграфска линија је прекинута.

Рим, 17. дец. Краљ и Краљица отпутовали су у Сицилију и Калабрију. Краљ је дао 200000 франка за жртве земљотреса, а министар-предсједник Ђолити упутио је 100000 франка префекту у Неапољу, као прву помоћ за невољнике.

Рим, 17. децем. Сва се Италија завела у црно. Затворена су позоришта, берзе и забавишта. У Двору неће о Новој Години бити свечано примање. Ватрогасци се из разних мјеста спремају на пут у Месину, Ређо ди Калабрија и Катанију, да притекну у помоћ пострадалом становништву.

Катанија, 17. дец. Варош изгледа као гомила рушевина. Становништво које је остало на животу, борави под ведрим небом, и трпи од највеће оскудице и биједе.

Палермо, 17. дец. Синоћ у 7^{1/2} сати осјетио се овдје поново земљотрес, који међутим није проузроковао никакву штету.

Палермо, 18. дец. Данас је овамо стигао први званични извјештај о катастрофи у Месини. У извјештају се каже: Нико не може себи представити праву слику о катастрофи. У Месини није готово остао камен на камену. Не може се оцртати општи страх и голема штета, коју је проузроковао земљотрес. Сва помоћ не достаје. Несрећа је још увећала ушљед пожара, који се није могао утулити. Огањ је захватио разне дјелове вароши. Неволја је неопсива.

Гераће ди Марина, 18. дец. Префект из Ређа ди Калабрија, о коме се мислило да је погинуо, стигао је овамо те извјестио, да је Ређо скоро сасвим разрушен. На хиљаде мртвих лежи испод рушевина.

Беч, 18. дец. Њесар је дао 50000 франка за жртве од земљотреса у јужној Италији.

Ређо ди Калабрија, 18. децем. Краљ је с министрима Орландо и Бертолини стигао овамо. Обишао је многобројне рањенике. Народ га је одушевљено поздрављао.

Оклопњача „Наполи“ допловила је овамо са првим потребама за невољнике.

Сиразуза, 18. дец. Руска ескадра која је била усидрена у Аугусти и енглеска која се налази овдје, отпловили су прекојуче пут Месине, да пруже своју помоћ.

Рим, 19. дец. Званични извјештаји који су стигли из Месине, Ређа и других мјеста на обали Сицилије и Калабрије јављају о ужасној катастрофи. Стање и биједа становништва не да се описати. Директор опсерваторије у Катанији држи, да број жртава износи око 200000 особа.

Рим, 20. децембра. Ређо је потпуно разрушен. Има око 20,000 жртава. Потреси и кише не престају. Параброди превозе рањенике и остале који су се спасли у Палермо. Депеша министра Орланда министру предсједнику Ђолитију каже, да је више од половине становништва у Месини затрпано под рушевинама. Међу мртвима су и три народна посланика. Преко стотину злочинаца, који су по вароши плачкали, затворени су. Пожар је готово свуда истуљен. Краљ продужује посјеђавати мјеста несреће. Стигли су у помоћ и још неки бродови енглески и француски.

Цариград, 14. децембра. У пројекту адресе, којом ће турски парламент одговорити на Султанову пријестолну бесједу, излаже се прво историја устава у Турској и истиче, да је потреба устава призната чим је Абдул Хамид ступио на пријесто. Затим се спомиње, како је устав

незаконито суспендован и како су интереси народа били жртвовани интересима неколицине достојанственика, који су раширили клевету, да је народ за устав неспособан. Али поред свих тих интрига, народна је интелигенција још у право доба опазила опасност, која је пријетила Турској и дошавши до увјерења, да ће Турска свој положај и на политичком пољу и у цивилизацији моћи осигурати само онда, ако се народу дадну уставна права, — изнијела је (интелигенција) пред Султана општу жељу цијелога народа, жељу за уведењем устава.

О спољној политици вели се, да народ потпуно дијели жалост Султанову ради тога, што се Бугарска прогласила независном и што је непосредно послје тога Аустро-Угарска анектирала Босну и Херцеговину, које су јој земље према одредбама једног међународног уговора биле само на привремену управу повјерене.

Даље се наглашава, да Турска жели добре односе са свима државама, да жели да се одржи мир, како би могла сву бригу посветити унутрашњим реформама и тиме опет заузети положај велике силе, који је некад имала.

Адреса се затим бави задаћама парламента на пољу унутрашње политике и у главном парафразира пријестону бесједу Султанову. Истиче, да парламент неће допустити, да се неопрезно барата с државним финансијама и да ће парламент радити на реформирању школа тако, да ће настава за сву дјецу, без разлике вјере и народа, бити јединствена.

Напошљетку се у адреси наглашава, да никаква сила неће бити у стању да поколеба у народу вјеру у устав.

Цариград, 14. дек. Ахмет Риза-беј наименован је царском ирадом за предсједника, а Талат, посланик јелденски, за првог потпредсједника турског парламента.

Беч, 15. децембра. Аустро-Угарска је нотом упозорила европске власти на затегнуто стање и одношаје између Бугарске и Турске, и упутила свог посланика у Цариград, да интервенира код турске владе, да Турска обзирније поступи према Бугарској.

Беч, 16. децембра. Бечки кабинет управљао је 10. о. мј. мемоар на све сигнатарне власти, у којем им саопштава тежај преговора између Петрограда и Беча о питању анексије и изјављује, да се је вазда односно према идеји конференције симпатично.

Што се тиче расправа са Портом обећава бечки кабинет, да ће и њихов садржај саопштити силама потписницама.

Овај мемоар имаде 5 прилога. Први прилог говори о програму за конференцију, како га је предложио министар Извољски. Други прилог садржава одговор бечкога кабинета од 14. новембра на руски предлог. Предлаже се, да се из дискусије изостави питање Босне и Херцеговине, да се призна проглашење независности Бугарске, ако се уреди финансијална страна питања румелијске жељезнице. Да се стави ван снаге чланак 25. Берлинског уговора. Да се на конференцији може дискутовати о чл. 29. односно суверенских права Црне Горе, али ће Аустро-Угарска изнијети о томе на конференцији своје погледе. Аустро-Угарска је приправна у економском погледу дати велике погодности Србији и Црној Гори и питање аустро-угарских пошта и о капитулацијама у Турској ријешити у споразуму са турском владом и о том обавијестити све сигнатарне силе.

Трећи прилог садржава мемоар што га је бечки кабинет 19. новембра примио, у којем се изјављује, да је руска влада споразумна са гледиштем о потреби преговора прије него што се конференција састане, е да се узмогне утаначити програм конференције. Разна питања имала би се слободно расправљати. Руска влада не би стајала на путу дефинитивном рјешењу преговора Аустро-Угарске са Турском, али она би се хтјела свакако прије информисати, које становиште у том дијелу остали кабинети, међу њима бечки.

Као четврти прилог налази се мемоар од 8. децембра, у којем бечки кабинет потврђује потребу преговора прије конференције и увиђа опасност која би могла настати од неслагласности сила. Европском је интересу, да се те разлике уклоне, као што би измјена мисли била непотпуна, кад би се ограничила на установљење тачака у програму конференције. Руска влада морала би прецизирати своје гледиште према анексији Босне, која анексија не би имала сачињавати једно питање. На тај начин би се могло избјећи потешкоћама дискусије.

Као пети прилог налази се нота петроградског кабинета од 4. (17.) децембра, којом руски кабинет са умирењем прима аустро-угарски предлог ако га прихвате друге владе. Руски ће кабинет предложити осталим кабинетима, да изнесу своје гледиште, како би се дошло до жељеног циља.

Београд, 16. дец. Народна Скупштина усвојила је привремени буџет са 82 против 26 гласова, пошто је Велимировић у име владе истакао питање повјерења.

Цариград, 18. децем. Султан ће дати сјутра свечани објед у част народних посланика.

Петроград, 18. децем. Дума је усвојила закон о повећању официрских плата.

Београд, 19. дец. Министар војни генерал Степановић поднио је оставку, коју је Краљ примио.

Цариград, 20. децембра. Свечани објед у Иљдизу у част народних посланика учинио је дубоки упечат, на посланике који су дочекани војним почастима. Султана су поздравили бурним клицањем. Први секретар Иљдиза прочитао им је говор Султанов, у којем се каже: Ова вечер јест један срећни догађај, који се дешава сад први пут у историји славног царства. Овај састанак је почетак плодносних ере нашега устава, која ће донијети доцнијих резултата за славу отаџбине. Султан даје увјерење и понавља, да је жеља његове душе да брани одредбе устава. Он је и као калиф и падишах први непријатељ сваког ко је против устава. Говор је прекидан честим одобравањем и клицањем Султану. На говору је захвалио у име посланика Ахмет Риза-беј. Послије објед био је серкл, гдје су посланици приступили султановој ручи. Султан је рекао, да није никад осјећао толико задовољство као те вечери. Бугарски посланик Дорев рекао је, да су бугарски отомани најтежине везани са сувереном њихове отаџбине. Султан је одговорио, да је он заштитник свих својих поданика без разлике. Послије молитве за Султана коју је читао улема, Султан се је повукао, а затим је примио у приватну аудијенцију предсједника и оба потпредсједника камаре.

Прије изласка из Иљдиза, први секретар рекао је посланицима, да је Султан готов да жртвује своју душу, кад народ затражи.

Слиједи додатак.

Позив на претплату

Првог јануара 1909 године истиче претплата многим нашим г. г. претплатницима, — зато се позивају исти — ако желе и даље наш лист примати — да изволе на вријеме обновити претплату, — како не би било прекидања у пошљици листа.

Претплату на „Глас Црногорца“ прима: за Црну Гору, Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину и све друге земље — само Администрација „Гл. Црногорца“ на Цетињу. — Кома је наручије може претплату слати госп. Вељку Рамановићу, Књ. Цр. агенту у Котор (Cattaro — Dalmatien).

„Глас Црногорца“ стаје: за Црну Гору на годину круна 8; — на пола године круна 4. — За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину: на годину круна 12, — на пола године круна 6. — За све друге земље: на годину 20. франака у злату, — на пола године 10 франака у злату.

„Глас Црногорца“ неће се никоме слати — ко унапријед не пошаље претплату.

Претплата на „Глас Црногорца“ прима се само у годишњим и полугодишњим роковима.

Цетиње, 2. децембра 1908. год.
2—4 Администрација „Гласа Црногорца“

СТЈЕЧАЈ

Министарству Финансија и Грађевина у Одјељењу за Грађевине и Саобраћај потребан је један инженијер, практичан у градњи путова, каменних мостова и осталих државних грађевина, а да познаје српски језик.

Ко би желио заузети ово мјесто, нека у што краћем року поднесе овом Министарству своју понуду са увјерењима о својој теориској и практичној спреми.

Мјесто је скопчано са платом до четири хиљаде кр. (4000) на годину.

Бр. 1856. Из Канцеларије Министарства Финансија и Грађевина, Одјељење за Грађевине и Саобраћај, 11. новембра 1908 год. Цетиње.

СТЈЕЧАЈ

Траже се три љекара са годишњом платом по 3600 (три хиљаде и шест стотина круна).

Љекари бити ће дужни држати своју ручну апотеку, гдје нема јавне и мораће на позив ићи по округу, колико по званичном толико по приватном послу, за које ће му се исплаћивати награда према „санитетском зборнику“.

Молитељи морају познавати српски језик; морају бити успособљени за докторе целокупног љекарства на једном од признатих европских универзитета.

Молбе морају бити припослане Санитетском Одјељењу Министарства Унутрашњих Дјела и провиђене свима потребним исправама.

Број 1159. Из Санитетског Одјељења Министарства Унутрашњих Дјела, 12. септембра 1908. године. На Цетињу. 6,6

ОБЈАВА

Поштанско-телеграфском одјељењу потребно је за исхрану поштанских коња од 1. јануара до 1. маја 1909. год. 430 (четири сто тридест) квинтала зоби, која се количина према распореду поштанско-телеграфског одјељења има предавати поштанским шталама.

Одјељење ће у својој канцеларији држати јавну лицитацију 15 децембра ове године од 8—12 сати прије подне.

Лицитанти морају положити каузију од 3000 круна (три хиљаде) круна у готову новцу или у непокретности.

К. бр. 8110/3402. Из канцеларије поштанско-телеграфског одјељења министарства унутрашњих дјела, 3 децембра 1908 год. Цетиње. 2,2

ОБЈАВА

У канцеларији потписате управе, у неђељу 21. децембра 1908 г. у три сата по подне, држаће се јавна лицитација за набавку масти, уља слатког, паште, ориза, гриза, пасуља и другог сочива, папра, соли, кафе, цукра, чаја, вина, ракије, петролеума, штерика и сапуна потребитог за болницу „Данило I.“ за вријеме од 1. јануара до 31. децембра 1909 год.

Број 1022. Из Канцеларије Управе Болнице „Данило I.“, 17. децембра 1908 г. на Цетињу. 1,1

ОБЈАВА

Миљан В. Милић, родом из Куча, обавијештен је приватним путем, да му је син, који борави у Америци под адресом: **Maksim Militch, Box 42, Treadville, Alaska.** — погинуо; те моли сваког, који би што о истом знао, да обавијести или директно њега или ово Министарство.

№ 6388. Из канцеларије Књ. министарства иностраних дјела, 15. децембра 1908 г. на Цетињу.

ОБЈАВА

На основу рјешења Књ. Министарства Правде од 5. овог мјесеца број 3927., Управа Централног Казненог Завода јавља, да ће дана 21 децембра 1908. г. држати јавну лицитацију за закуп издавања хране осуђеницима Централног Казненог Завода, а за једну годину, т. ј. од 1. јануара до закључно 31. децембра 1909 год.

Поводом тога позивају се сви они, који би вољни били закуп учинети, да означеног дана тачно у 8 сати прије подне предстану у канцеларији управе, где ће се лицитација обавити.

Ко би желио раније упознати се прописом хране и уговором, може их сваког дана за вријеме канцеларијских часова добити у канцеларији управе.

Закупник хране дужан је дати 100 наполеона кауције, било у готовом новцу, било у сигурном јемству или залози.

Број 410. Из управе Централног Казненог Завода, 7. децембра 1908 год., Подгорица. 2,2

ОБЈАВА

Брзи параброд Угарско-Хрватског Друштва полазиће из Котора за Фијуму у понедељник, уторник, четвртак и суботу на пола сата послје подне, а брзи параброд Лојдовог Друштва полазиће из Котора за Трст у сриједу, петак и неђељу такође у пола сата послје подне.

Према овоме дилижанса с Цетиња за Котор полазиће сваког дана у 5 сати из јутра а стизати у Котор у 11 сати прије подне.

Из Котора за Цетиње дилижанса ће полазити сваког дана у 1 сат и 30 минута по подне а долазити на Цетиње у вече у 7 сати и 30 минута.

Полазак дилижансе за унутрашњост биће као и досада сваког дана у 7 сати из јутра, а долазак на Цетиње у 8 сати у вече.

Број 8177. Из поштанско-телеграфског одјељења министарства унутрашњих дјела, 8. децембра 1908 год. на Цетињу. 2,3

ОБЈАВА

Видак Ђуров Аврамовић, родом из Бјелица прије годину дана и био је у City Montana P. off. Box. № 24. а од тога доба није давао од себе гласа, те се умољава сваки, ко би што знао о поменутом Аврамовићу, да обавијести неодложно ово Министарство.

№ 6319. Из канцеларије Књ. министарства иностраних дјела од 5. децембра 1908 г. на Цетињу. 2,3

ОБЈАВА

У неђељу 21. овог мјесеца, даваће се у канцеларији Министарства Војног на јавној лицитацији контрати за издавање хљеба, меса и остале хране у оноликој количини, колико буде потребно за дворску стражу, војничку школу, музику, пионерску и митраљешку чету у опће за сву редовну војску цетињског гарнизона у течају од 1. јануара до 31. децембра идуће 1909 године.

Лицитација ће се држати означеног дана од 8 часова из јутра до часа, којег ће руковаоц лицитације одредити; а на два дана раније моћи ће се видјети у поменутој канцеларији каквоћа појединих артикала каогод и контратски услови са односним обавезама.

Подузимачима појединих уговора тражи се кауција од пет хиљада круна у готовом новцу или шест хиљада круна у сигурној застави.

Број Е. 5112 о—у—1640. Из административног одјељења министарства војног, 11. децембра 1908 год., Цетиње. 1,2

ОГЛАС

У извршењу трећег става пресуде потписатог суда, одобрене пресудом Књ. Великог Суда од 14. новембра текуће године, број 377—V. 1908—2, овим се ставља до знања сваком оном, кога се тицало буде: да је Милош Пунинић Шкеровић, родом из Слатине у Бјелопавлићима, због издавања себе посвељена у чин јермонаха, зв. „Мелхиседека“, и купљења прилога по разним крајевима наше државе, тобоже у корист манастира „Високи Дечани“, осуђен на двије године тамнице у Централном Казненом Заводу у Подгорици, гдје се и налази.

Овим се, пак, ставља до знања, да поменутом Шкеровићу не би по сада ко што давао од досада обећаних му, а неиздатих, прилога, сматрајући га не као свештено лице, већ као варалицу; ко би противно овом поступку, а дознало се буде, био би подвргнут строгој законској одговорности.

Број 406х1908 V—1907—135.
У Никшићу, 9. децембра 1908 г.
Књ. Обласни Суд
за врш. дуж. предсједника — судија
Мил. Бошковић
Р. 154, Бр. 561, 1,3

СТЈЕЧАЈ

У смислу данашњег рјешења потписаног суда број и ознака доњи, отворен је стјецај над презадуженом имовином, Аљуша Шоли из Скадра, трговца, турског поданика, а сада настањеног у Бару, ушљед чега се овим позивају сви његови дужитељи, да до 1. фебруара 1909. године поднесу Општинском Суду у Бару своја потраживања, поткријељена односним исправама, с напоменом, да се послје означеног дана неће ниједије потраживање узети у обзир.

Број 2187. IV—1908—265.
У Бару, 13. децембра 1908 год.
Књ. Обласни Суд
Врш. дуж. предсједника
А. В. Рађеновић
1,1

ОГЛАС. Износи се на јавну продају доље описана непокретност командира Стевана Матановића, из Теклића, која је процијењена круна 800.

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда, а за исту одређују се три рока, и то: 4. јануара, 4. фебруара и 4. јуна 1909 у 9 сати прије подне.

На првом року непокретност се неће продати испод процијењене вриједности; на другом хоће и ниже, али не испод 2/3 процијењене вриједности, а на трећем уступиће се понудиоцу највише цијене.

Сваки је лицитант дужан положити јемство 10% од процијењене вриједности.

Позивају се сви они, који имају на непокретности какво реално право, као и они, који имају право прече купње, да се пријаве суду прије почетка прве продаје.

Опис непокретности:

1.) Данчулове рупе. Вели и Мали Ђурин до, у које има: 1. коса 1/4 и 1/8 ливаде са припадајућим удутом; граничи се: од истока, Мусе Вукова Матановића и Стевана Вукова Мухадиновића; запада, капетана у пенсији Матана Матановића, Машана Калуђеровића и Јоке Шакове Матановића; сјевера Мусе Вукова и Андрије Томанова Матановића; и југа, Стевана Васова Мухадиновића и Мусе Матановића.

Број 714—310—1908.
Бата, 28. новембра 1908.

Књ. Капетански Суд
каптан, Симо Ђ. Кривокапић
Р. 190, Бр. 540 1,1

Приватни огласи

Акционарима Народне Штедионице

Позивају се г. г. акционари да похитају са подмирењем закашњених уплата по својим акцијама како не би изгубили право на дивиденду (добит), а дужници на продужење својих зајмова.

Цетиње, 18. децембра 1908.
Р. 36, Бр. 569. 1,3 УПРАВА

ПОЗИВ

НАРОДНА ШТЕДИОНИЦА НА ЦЕТИЊУ

позива

на уписивање IV-ог кола својих акција (удјела) са почетком уплате од 1. јануара 1909.

Вриједност је једне потпуно уплаћене акције кр. 104., — која се уплаћује кроз 4 године; а исплаћује се према чл. 60. својих правила, свршетком пете године са припадајућом добити (дивидендом).

Цетиње, 10. децембра 1908.
Управа
Р. 56, бр. 559. 1,6 Народне Штедионице

УПРАВА ОСИГУРАВАЈУЋЕГ ДРУШТВА

„РОССИЯ“

у Петрограду

доводи до општег знања, на је полица по осигурању живота под Бр. 217. 390 од 25 септембра 1906 год. на суму од круна 4000 — издана на име Милана Мијајлова Кнежевића из Боана у Црној Гори изгубљена.

Ако по истску шест мјесеци од дана последње објаве, полица не буде представљена Управи Друштва „Россия“ то ће се иста, на основу § 40 „Услови по осигурању на случај и мешовитог“, сматрати за поништену, а у замену издаће се 86, пликат, под пређашњим бројем.
Р. дубр. 554. 1,3

БАРСКО ДРУШТВО

Распоред пловидбе поштанских и трговачких параброда по Скадарском језеру и Бојани.

Полазак: Поштански и трговачки параброди полазе сваки дан осим неђеље у 10 сати прије подне из Скадра и тичу Вир—Плавницу: понедељником, сриједом и петком, а Плавницу—Вир; уторником, четвртком и суботом. Истог дана враћају се у Скадар.

Сретање: На Виру с државном барском дилижансом у доласку и поласку.

Полазак: Из Ријеке за Вир полази сваки дан осим неђеље у 11 сати прије подне и истог дана враћа се на Ријеку.

Сретање: С парабродом, који полази из Вира за Плавницу и Скадар и то: понедељником, сриједом и петком, а уторником, четвртком и суботом с парабродом за Вир и Скадар. На Виру пак с државном барском дилижансом у доласку и поласку.

Сретање: На Плавници с приватнијем подгоричкијем омнибусом у доласку и поласку.

Полазак: Из Скадра за Обод и обротно сваког дана осим неђеље

За подробнија обавјештења треба се обратити односним друштвеним агенцијама.

Р. 156. Бр. 128. 24,36 УПРАВА.

Књижевни Оглас

Потписата Књижара, добила је право на прештампање и издање свију Дјела Н. Кр. Височанства Књаза Господара, од којих има на своје стоваришту следећа, и то:

Балканска Царица	кр. 1,20
Потоњи Абенсераж	1,40
Хајдана	1,40
Књаз Арванит	1—
Даље има на своје стоваришту ове књиге:	
Огледало Српско	3—
Јуначки Споменик	1—
Освета Косовска	2—
Словенска Слога	1—
Јунаштва Црногораца	1—
Српско Хајдуковање	—60
Четовања и Медана	—60
Краљевић Марко	1—
Милош Обилић	1—
Пелагија Народ. Учитељ биогрд. изд.	10—
Н.-саско	5—

• К. Менадовић. Карађорђе — 5—
• А. Дима. 20 година посље, у три књиге — 12—
• А. Бургера. Царица Катарина, у 2 књ. — 8—
• Вој. С. Поповић. Освојење Бара — 2—
• Освојење Никшића — 2—
• Рамо — 2—

Напомена. Ко узме од једне врсте 4 књиге добија пету гратис, а од књига под знаком * добија трећу књигу гратис, или сортирано 20% поуста.

С поштовањем
Прва К. Цр. повл. Књижара
П. М. Калуђеровића

П. п. Бр. 275, 15,20

Поштанске марке

Поништене црногорске и осталих балканских земаља купујем — сваку количину — по најбољим цијенама. Пошљике и понуде на адресу,

А. Weisz, Briefmarkenhandlung.
п.п. Бр. 496. 4,13 Wien I. Adlegasse, 8.

СРЕТКЕ

Краљ. Срп. Државне Класне Лутрије

ЗА 37. КОЛО I. КЛАСЕ

могу се добити код

„Никшићског Трговачког Акционарског Друштва“

као јединих овлашћених продаваца за Црну Гору.

Вучење прве класе биће

10. јануара 1909.

Цијена срећака: цијела срећка К. 23'04; половина К. 11'52; четвртина К. 5'76; осмина К. 2'88.

Уплату треба слати преко новчаних завода или поштанском упутницом. Извучене лозове исплаћује благајна Никшићског Трговачког Акционарског Друштва, а за тачну исплату јемчи Српска Држава.

С поштовањем

П.п. бр. 572 — а 1,3

НИКШИЋСКО ТРГОВАЧКО АКЦИОНАРСКО ДРУШТВО

Управа Краљ. Срп. Држ. Класне Лутрије

објављује овим, да је за главног овлашћеног продавца њених срећака у Црној Гори поставила Никшићско Трговачко Акционарско Друштво, које ће од 11. ов. мј. отпочети са продајом срећака I. класе 37. кола.

Л.Бр. 5842. Из Управе Краљ. Срп. Држ. Класне Лутрије, 9. децембра 1908 год. у Београду.
П.п. бр. 582.—б. 1,5

ПОЗИВ

Позивају се власници нижеименоване робе, да је подигну из магацина ове царинарнице најдаље до 1. јануара 1909. г. Ко се пак не би — са чистим документима — до означеног дана пријавио, с робом ће се поступити по чл. 69—74 царинског закона.

Тек. број	Бр. коли	Облик	ВРСТА РОБЕ	Знаци	Нумери	ПРИМЈЕДБА
1	2	Сандука	маст за кола	S S G	6544 и 6545	
2	2	"	" " "	S G	3197 и 3198	
3	1	"	" " "	R J E	11536	
4	3	пака	ципеле	B V	1015	
5	1	бала	мануфатура	M O	7436	
6	1	каш	воћарску прибор	S G	447	
7	1	"	чај	M T	—	
8	1	"	шећера	T	—	
9	1	врећа	кафа	P G	13	
10	1	"	"	M T	—	
11	1	"	"	B V	—	
12	53	комада	посућа	S S	1/4	
13	4	каша	пашта (макарони)	M T	—	
14	1	"	шећер	—	—	
15	5	"	"	—	—	
16	1	"	фансиа	—	—	
17	1	вез	коњских плоча	—	—	
18	1	каш	стакларија	M M	1	
19	2	"	штук (stucco)	S G	5188	
20	2	"	клинци	M T	1/2	
21	1	бачва	"	S M	10318	
22	5	"	"	B Y	—	
23	1	каш	хартија	—	—	
24	1	"	ципеле	—	—	

У Никшићу, 23 новембра 1908.
Број 793.

П.п. Број 483. З. Н. 2-2

Управник царинарнице
К. М. Катурић

СРЕТКЕ Српске Државне Класне Лутрије

ЗА I. КЛАСУ 37. КОЛА, КОЈИХ ЋЕ ВУЧЕЊЕ БИТИ

10. јануара 1909 год.

готове су и могу се добити код потписатих Овлашћених Продаваца.

„Динара 3,795.000“

подељено на веће и мање Добитке, има се у току играња овога Кола исплатити учесницима у игри.

Српска држава јемчи за исплату Добитка.

План ове Лутрије са Правилима, из кога се опширно да видите, ред вучења појединих класа, поделе добитака по класама, и све остало, што је нужно знати сваком играчу, шаљемо уза сваку извршену поруку — бесплатно.

Цела Срећка стаје 24 динара, Половина Срећке 12 Дин. и 1/4 срећке 6 Динара.

Уплату за Срећке најподесније је слати Поштанском Упутницом на фирму.

Београд, децембра 1908 год.

П.п. бр. 553. 2,3

Л. Кокановића и Друга.
Овлашћене Продавце Срећака
Срп. Држ. Класне Лутрије

Парни млин на Цетињу

потребује стручног махинисту. — Машина у јачини шест коњских снага са једним каменом.

Ко ово мјесто жели нека се са понудом и документима обрати на потписатог.

Подгорица — Црна Гора.

Р. 34, Бр. 493. 3,3

Хафис Пашић.

Зубни, љекар НА ЦЕТИЊУ

снадбио је свој кабинет елегантно и са свијема потребама потпуно.

Зубе: чисти, пломбира, вади, мијења на коријен зуба и на вилицу, уредно. умјерена Цијена.

С поштовањем

Р. 34, Бр. 533. 3,3

Д-р Х. Куслеф

Објава

У мојој обућарској радионици, Катунска улица број 65, имам за продају у мјесто добро израђених цреваља: мушких, женских, ђетињих, сваке врсте. Цијена умјерена. Тако исто израђујем и поруџбине.

Молим за посјету.

Цетиње.

С поштовањем

Р. 37, Бр. 546. 2,3

Димитрије Фатић.

ЈАВНА ЗАХВАЛНОСТ

Приликом смрти нашег незабораног брата, стрица, оца и мужа

† Никол Ф. Оташевића

иза тешке неиздјечиве болести, коју је добио од назал 5 мјесеци у Јужној Америци.

Његов стари брат Саво, који је с покојником био пошао скоро ће двије године, увиђајући брацку тешку болест да се не може излјечит, а желећи га превест жива у своје отачаство — крене са покојником из Бунозјерца 16. октобра, који се није надао да ће га превести жива преко Окејана, са покојником стигао је у отаџбину 21. новембра.

5. децембра у 5 сати после подне испусти душу у 41 години оставио је многобројну фамилију у врло сиромашном стању.

Покојник био је владања поштеност у првој врсти поштених војника.

Потпуна хвала г. г. доктору Лазаревићу и Огњеновићу, који су се својски заузимају да покојнику љекарску помоћ укажу.

Особита хвала свијема онијема, који су покојника у болести посјетивали.

Услед наше горке жалости неизмјерна хвала браћи Његушима, који у великом броју дођоше и покојника брацки ожалише.

Особита хвала пријатељима Крањодољанима, Петродољанима, Бајицама, Доњокрајцима и Добрљанима, који на мах похиташе у великом броју дођоше, те спровод увеличаше и до вјечне куће попуташе.

Његуши, 7. децембра 1908.

Ожалостјени супруги Маше, синови: Филип, Божо, Перо; шћери Љубица; браћа: Перо Саво са осталом родбином Оташевића Р. 195, Бр. 563. 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Тужна вијест нам стиже од Српског Друштва Јединства број 4, из Анаконде 23. новембра исте године, да се је наш брат

† Богдан Лукин Ђоновић

после тешкога боловања преселио у вјечност у 40-ој години свога живота у болници 5. новембра по новоме 1908 г. Друштво његово и пријатељи: Пресједник тога друштва г. Андрија Б. Дреџун, тајник г. Томо Н. Иликовић, чланови: г. Видо К. Поповић, Ићо П. Поповић, и г. Станко С. Ђуровић са пречасним оцем Марковићем Србима и Српкињама попуташе покојника коротним и музикалним и друштвеним маршом до вјечнога дома — дана 7. новембра о. г. по новоме. Зато изјављујемо дубоку захвалност пречасном оцу г. Марковићу, који је држао црквени обред; а тако исто и нашим пријатељима за такви ред и спровод, који су се постарали, да му учине у туђој земљи; захваљујемо и г. Станку С. Ђуровићу, који се је са покојником Богданом опростио дирљивим говором у част његову и куће Ђоновића. Тако исто захваљујемо нашим пријатељима, који нам дођоше да заједно с нама изјаве жалост за нашим никад незаборављеним братом Богданом; тако и нашем пароху г. Николи Јовановићу, који је одржао опјело са парастосом у свом родном мјесту.

Брчели, 11. децембра 1908 г.

Ожалостјени породица: брат Стеван, удова Ивана са двоје дјеце — Божаном и Станицом; снаха Јокана и сестра Станица и остала браћа Ђоновића.

Р. 208, Бр. 564, 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

И ако нас је тужна вијест, коју смо ових дана добили из Јужне Америке, да је наш никад непрежаљени син и брат

† Илија Лукин Кажић

23. јула ове године са још два своја друга Црногорца, погинуо, ће су нападути од некаквих дивљих црнаца, ванредно поразила; али неможемо пропустити, а да овим путем не изјавимо нашу најсрдачнију благодарност покојниковим друговима, који не жалише ни трошка ни труда, нити од велике опасности узмакоше, те покојнике у некој дивљој пустињи сахранише.

Брацка и неизмјерна хвала пријатељима из Ријечке нахије и Зете, и браћи Љешњанима, који из свих села ове нахије у онако великом броју похиташе тужној породици те по народном обичају, нашег покојника брацки ожалише и тиме нам у неколико неизмјерну тугу ублажише.

Срдечно захваљамо свима, који нам писмено и телеграфска саучешћа послаше.

Жупа-Градачка 16. новембра 1908 год.

Преожалостјени: мајка Крстина, браћа: Бошко и Митар са осталом породицом. Р. 150, Бр. 562. 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти наше непрежаљене супруге односно мајке, снахе и сестре

† КРСТИЊЕ

која се 1-ог овог мјесеца у 28 години свога живота при порођају пресели у вјечност оставивши, четворо нејак дјеце — сматрамо за дужност изјавити благодарност г. Др. Џамањи на заузимању да нашу милу покојницу отргне неумитној смрти.

Искрена хвала народу Барском оба пола, који у великом броју дођоше и нашу покојницу оплакаше и до вјечне куће испратише.

Доживотна хвала свјештенику Вукотићу на извршеном опјелу и учитељу Дедовићу који са ђацима спроводу присуствоваше.

Брацка хвала настојницима и подузичарима Барског Порта на указном личном саучешћу.

Особита хвала капетанима: Ђуру Ивовићу и Ђорђи Драговићу и писару Јанку Пајовићу, као и нашој браћи и пријатељима на телеграфска саучешћа.

Такође захваљујемо и свима оним, који нам ма којим путем у овој превеликој жалости изјавише своја саучешћа и тијем у неколико нашу тугу и бол ублажише.

Бар, 3. децембра 1908.

Ожалостјени: Супруг Лазар Чејовић; син Јован; шћери Зорка, Иве и Милосава; ђевер Видак; браћа: Туле и Кујо. Р. 173, Бр. 570. 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Преожалостјени смрћу нашег никад незаборављеног сина, мужа, оца, брата и рођака

† официра Пера Р. Радуновића

који се у 46. години свога живота, а у 26. години официрске службе послје девет мјесеца тешког боловања 9. децембра пресели у вјечност, сматрамо за особиту дужност овим путем изјавити нашу најсрдачнију благодарност г. г. докторима Перацићу и Радуловићу, који се својски заузимаше да покојника смрти отргну.

Срдечно захваљујемо нашим пријатељима: Команима и Бандићима, Ђелицама, Ђоновићима и Загоранима. Вјечиту благодарност дугујемо браћи Љешњанима, који у оноликом броју на глас смрти нашег покојника дођоше и по народном га обичају ожалише. Такође вјечиту благодарност дугујемо г. г. командирима и официрима, који учествоваше при погребу и са војничким почастима покојника до гроба испратише.

Вјечито смо захвални г. г. свештеницима, који над покојником опјело извршише.

Такође смо благодарни г. г. учитељима, који са ђацима спровод увеличаше и дирљивим говором се с покојником опростише.

Вјечито смо благодарни браћи Прогоновићима, који покојника у болести послужилише и на смрти братски ожалише.

Срдечно благодаримо пријатељима, који нам писмено и телеграфично саучешће изјавише.

Прогоновићи, 10. децембра 1908.

Ожалостјени: отац Радоје, мајка Златана, супруга Ивана, синови: Милош и Никола, браћа: Стеван, Марко и Лука и остала родбина. Р. 195, Бр. 566, 1,1